

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

355(064)

Szerző: *Töröcsik Ferenc*

Hely:

Cím: **HUNYADI-KIÁLLÍTÁS**

Idő:

"*1956*"

Forrás: **A NEMZETI MÚZEUMBAN**

Személy:

Helyszám:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Magy. Nemz. Múzeum

VIII. 15

^{Ko} Népünk hálája, szeretete és megbecsülése szólal meg abban a költészeté formált kiállításban, melyet Hunyadi János, »Minden vitéz ember példája« halálának ötszázadik évfordulóján nyitott meg a Nemzeti Múzeum.

A kiállítások anyagát általában a korabeli tárgyi emlékek, az adott történelmi nagyságok ereklyéi teszik emlékezetessé. Sajnos, Hunyadi Jánostól ilyen ereklyék nem maradtak fenn. És mégis, ez a kiállítás az ezt megelőző Ifjúsági Kiállítást jóval felülmúló anyaggazdagságával tűnik ki. Mindez annak köszönhető, hogy Hunyadi nemcsak életében, hanem a későbbi századok irodalmi, művészeti emlékeiben is megjelenik. Felsorakoznak itt az elmúlt évszázadok emlékei mellett a jelennek legművészeibb, reá vonatkozó alkotásai, melyeknek sorát Páztay Pál pécsi Hunyadi lovasszobrának kicsinyített mása vezeti be.

A kiállítás négy teremből áll. Az első három terem egészében »Hunyadi a képzőművészetben« címet viseli. A negyedik terem, a Nemzeti Múzeum díszterme — mutatja be Hunyadi életét.

A díszterembe lépve azonnal Páztay Pál pécsi Hunyadi lovasszobrának posztamensen elhelyezett nagyított felsőtesté-

re pillantunk: két oldalán későgótikus ízlésű »páncélemberek« állnak. Hunyadi buzogányával, mintha csak a terem közepén elhelyezett utolsó győzelmének színhelyére, Nándorfejérvár kicsinyített makettjére mutatna. A díszterem architektúráját gondosan megőrzik a megközelítőleg korabeli fegyverek között elhelyezett táblók. A török tegek és nyilak, kopják és vaskesztyűk, kisázsiai selyembrokátok, szakállas puskák és paraszti fegyverek e kor magyar és török iparának legszebb termékei, az *Epitáfium Hunyadi haláláról*, a *Cronica Hungarorum*, az 1574-es *Istoria Vitéz Hunyadi János vajdáról*, a *Thuróczi és Székel* krónikái, valamint az *Országos Levéltár* és a *Széchenyi Könyvtár* egyéb dokumentumai, a Nándorfejérvárnál használt követő-ágyú golyóival, Mátyás mentéje és kardja, az eleven élet mozzanatait ábrázoló Zsigmond-kori elefántcsont nyergek, a legendás hírű Skander bégnek — Hunyadi szövetségeseinek — sisakmáslata, vitrinek, amelyeknek háttérben Hunyadi életét jellegzetesen kifejező metszetek kerültek, olyan légkört teremtenek, hogy a látogató szinte kiröppen a mából és valósággal átéli XV. századi őseinek történelmet formáló szerepét. Segít ebben Wagner Dugovics képe, amely alatt a »krónikás«

szavainak olvasása nélkül is akaratlanul feltesszük a kérdést: »Hol a római birodalom, mely hajdan az összes barbárokat megfékezte? Hol vannak fényes választói, félelmetes fejedelmek?... Íme fegyvertelen parasztok, vaskovácsok, ványolók, szabók, vargák, kézművesek és tanulók járnak a hadak élén.« A tárgyak szólnak tehát meg és mondják el a kor égető kérdéseit anélkül, hogy elmélyülnék a korabeli magyar és török krónikások szövegeinek tanulmányozásában, megelevenedik előttünk Hunyadi János hadvezéri és államférfiúi lángelméje, amely világosan látja a kor színvonalan álló állandó hadsereg felállításának, a népfelkelés és a nemzeti összefogás megszervezésének életbevágó szükségességét, mint a török megállításának legfontosabb előfeltételét.

Láthatjuk Bartolommeo Vivarini egykorú olajfestményének mását, amely Kapisztrán Jánost ábrázolja. S a kép mel-

lett szavait is olvashatjuk: »Kik minket a török ellen segítenek, azok a mi barátaink. A rációkat, szakadókat, az oláhokat, a zsidókat, az eretnekeket vagy pogányokat, ha ezen nehéz időben velünk akarnak harcolni, barátilag fogadjuk. Most a törökök ellen, most a törökök ellen kell harcolnunk.«

A kiállítás rendezésének, ki-magasló teljesítménye Benczur Gyula Hunyadi László-jának elhelyezése. E kép tragikus, fojtott gyászhangulata mintegy szomorú szimbóluma annak, hogy a dicső Hunyadi-korszak, beleértve, Mátyás uralkodását is, letűnt és helyet adott egy, a haladó erők törekvéseit semmibevevő uralomnak. Ezért volt szükséges Nándorfejérvár után Benczur

Gyula képe elé *Fadrusz János* kolozsvári Mátyás szobrának bronz fej-másolatát kiállítani, amely a Mátyás-korszakot van hivatva képviselni és egyben a Hunyadi-korszakot lezárni.

A baloldali kandalló-terem »Hunyadi ábrázolása a nemzeti romantikában« címet viseli. Itt helyeztek el néhány metszetet a Hunyadiakról. A jobb-oldali kandalló-teremben a ma képzőművészetének ábrázolásában látjuk Hunyadi-t. A kupolateremben *Domján József* Hunyadi metszetei, valamint az elmúlt évek lovasszoborparkjázatainak legjobb, elérhető darabjai állanak. A kiállításnak e része mutatja, hogy Hunyadi hősi élete és honvédő harca méltó tárgya volt a magyar képzőművészetnek.

Töröcsik Ferenc